

Den 7de internationale Arbejderforsikringskongres i Wien.

Af

Cordt Trap.

I Dagene fra 17.—23. September 1905 afholdtes der en international Arbejderforsikringskongres i Wien som den 7de i Rækken af disse Kongresser, hvoraf den første afholdtes i Paris i 1889, de følgende i Bern (1891), Mailand (1894), Bryssel (1897), Paris (1900) og Düsseldorf (1902). Næsten alle europæiske Magter havde sendt Delegerede, ja selv Australien, de nord-amerikanske Fristater og Tunis var repræsenterede. Som Delegeret for Frankrig mødte Millerand, som har udrettet meget for Arbejderforsikringsspørgsmaalet i sit Land og er en ivrig Talsmand for, at Frankrig ikke for Kampen mod den katolske Kirke skal glemme Arbejderspørgsmaalet. Millerand havde i Dagene forud for Kongressen sammen med Bødiker ved Selvsyn gjort sig bekendt med forskellige af de til den tyske Arbejderforsikring knyttede Institutioner. Kongressen, for hvilken Universitetet gæstfrit havde aabnet sine Døre, fandt en meget stærk Tilslutning, og —

hvad vistnok er noget af et Særsyn i Kongressernes Historie — Møderne var lige til Slutningen stærkt besøgte. Den store Tilslutning maa vistnok for en Del forklares ved, at der netop nu er stærk Grøde i Arbejderforsikringsspørgsmaalet, da der i flere Stater (navnlig Frankrig og Østerrig) er fremsat Forslag til en betydelig Udvidelse af deres Arbejderforsikring, ligesom i Tyskland en gennemgribende Reform af Systemet staar paa Dagsordenen som et af Nuets brændende Spørgsmaal. Hvad der vel ogsaa i nogen Grad bidrog til at holde Interessen for Forhandlingerne vaagen, var, at Sygekasserne i saavel Tyskland som Østerrig mente sig truede i deres Livsinteresser ved fremkomne Reformforslag (se herom senere) og derfor havde ladet sig meget talrigt repræsentere paa Kongressen. Til Tider antog Diskussionen mellem de modstaaende Anskuelser en endog meget skarp Karakter. Den anden Forhandlingsdag maatte Mødet sluttet før Tiden, fordi Dirigenten traf den Afgørelse, at en socialistisk Taler, Verkauf, der repræsenterede de bestaaende Sygekassers Interesser, ikke kunde faa Ordet udover den fastsatte Tid, medens Verkauf krævede Spørgsmaalet afgjort af Forsamlingen. Med Udraabet: »Wenn Sie Gewalt brauchen, der Gewalt weichen wir«, forlod Verkauf Talerstolen; men Tildragelsen fremkaldte en saa heftig Meningskamp i Forsamlingen, at videre Forhandling faktisk var umulig. Den paafølgende Dag lykkedes det Præsidenten, Bødiker, ved en paa samme Tid forsonlig og myndig Appel til Forsamlingens gode Instinkter, at gyde Olie paa de oprørte Vande, saaledes at Resten af Forhandlingerne forløb nogenlunde roligt, om man end tydeligt kunde mærke Ilden ulme under Asken.

Medens de foregaaende Kongresser fortrinsvis havde beskæftiget sig med Ulykkesforsikringen, har denne Sag i de fleste europæiske Stater faaet en, i alle Tilfælde foreløbig Ordning, og der var denne Gang som særlige Emner for Forhandling udpeget Invaliditets- og Alderdomsforsikringen, Spørgsmaalet om en Simplificering og Sammenarbejden af Forsikringens enkelte Grene, Tilvejebringelsen af en international Ulykkesforsikringsstatistik samt Forebyggelse af Ulykkestilfælde m. m.

Hvad der særlig gav Kongressen Interesse, var, at der ved Beretninger fra Mænd fra de enkelte, i Kongressen deltagende Stater var skabt en samlet Arbejderforsikringens Historie fra 1889, da den første internationale Arbejderforsikringskongres afholdtes i Paris, indtil Kongressen 1905. Tilvejebringelsen af en saadan kortfattet Arbejderforsikringens Historie anser jeg for meget nyttig, da man her har samlet paa ét Brædt, hvad man ellers ofte møjsommeligt maa søge i forskellige, mer eller mindre utilgængelige Kilder.

Jeg skal, da det muligvis kunde have Interesse for Tidsskriftets Læsere, af det indsamlede Materiale anføre nogle Hovedpunkter af, hvad der gennem Lovgivningsmagtens Indskriden er vundet for Arbejderforsikringen i det ovennævnte Tidsrum 1889—1905. For de fleste Landes Vedkommende falder dette sammen med, hvad der overhovedet er udrettet paa dette Omraade. Kun Tyskland og Østerrig havde skabt Rammerne for deres nuværende Lovgivning forinden; men i begge Lande, dog navnlig i Tyskland, er der sket mange betydelige Forandringer i det bestaaende Grundlag, der næsten

altid har forøget de Forsikredes Rettigheder, tildels ogsaa de Forsikredes Kreds.

Det Omraade, hvor man har opnaaet de fleste Resultater, er Ulykkesforsikringen. Efter 1889 har saa godt som alle europæiske Stater fulgt det af Tyskland og Østerrig givne Eksempel og — i snævrere eller videre Omfang — indført en Ulykkesforsikring for Arbejdere, saaledes Norge i 1894, Finland i 1895, Storbritannien i 1897, Danmark, Frankrig og Italien i 1898, Spanien i 1900, Sverige og Holland i 1901, Luxemburg i 1902, Belgien og Rusland i 1903. I Schweiz var der vedtaget en Lov af 5. Oktober 1899 om en tvungen Ulykkes- og Sygeforsikring for alle Arbejdere, men denne Lov blev forkastet ved en Folkeafstemning af 20. Maj 1900. Alle disse Lovgivninger bygger paa det fælles Princip, at de inddrager under sig alle saadanne Ulykkestilfælde, der ikke kan tilskrives nogen af Parterne, men maa henføres til Driften og den samme iboende Fare; men iøvrigt frembyder de indbyrdes meget store Forskelligheder.

Blandt de Punkter, som skiller de enkelte Staters Lovgivning fra hinanden, maa i første Række nævnes Organisationsspørgsmaalet. Modsætningsforholdet bestaar her imellem Tvangsforsikrings- og Erstatningssystemet. Det første organiserer tvangsvis de Midler, der skal dække Arbejdernes Krav paa Erstatning; Erstatningssystemet derimod fastslaar udelukkende Betingelserne for Arbejdernes Erstatningsret, men udøver overfor Arbejdsgiverne ingen som helst Tvang med Hensyn til, hvorledes de skal fyldestgøre deres Forpligtelser. Som fuldblods Repræsentanter for Tvangsforsikringssystemet paa dette Omraade kan nævnes

Tyskland, Østerrig og Norge. Forsikringens Organisation er imidlertid forskellig i disse Lande. I Tyskland udføres Forsikringen af tvangsvis organiserede Arbejdsgiverforbund (Berufsgenossenschaften), i Østerrig af territoriale Forsikringsanstalter, i Norge af en Statsforsikringsanstalt. Som Stater, hvis Lovgivning mer eller mindre udpræget hviler paa Erstatningssynspunktet, kan nævnes Belgien, Danmark, Frankrig, Holland, Rusland, Spanien, Storbritannien og Sverige. I Danmark foreskriver Lovgivningen t. Eks. kun Arbejdsgiverne, i hvilke Tilfælde de skal yde deres Arbejdere Erstatning, men giver dem fuld Frihed med Hensyn til, hvorledes de vil fyldestgøre denne Forpligtelse. De kan altsaa ikke alene frit vælge, hvor de vil tegne Forsikring, men endog helt undlade denne; kun at de ved at tegne Forsikring hos et af Staten anerkendt Selskab frier sig selv fra ethvert yderligere Ansvar. Som bekendt er det en af Hovedankerne mod det frie Erstatningssystem, at Arbejderne let kan miste deres Krav, naar Arbejdsgiveren ikke er tilstrækkelig kapitalkraftig og ikke har forsikret sin Risiko. Herpaa er der søgt bødet paa forskellig Maade. I Belgien og Frankrig sikres Arbejderne gennem særlige Garantifonds, som udreder Erstatning i saadanne Tilfælde, hvor Arbejdsgiverne er ude af Stand dertil. I Belgien er Arbejdsgiveren ikke forud for et Ulykkestilfælde forpligtet til at forsikre sine Arbejdere, men efter dettes Indtræden maa han enten afgive en til de Arbejdere tilkendte Renters Sikring nødvendig Kapital hos »la caisse générale d'épargne et de retraite« eller paa anden Maade stille Garanti for sine Forpligtelsers Opfyldelse. Paa den anden Side kan han forud for Ulyk-

kestilfældet fri sig for enhver yderligere Risiko ved at tegne Forsikring hos en af Staten anerkendt privat Forsikringskasse eller hos Statsforsikringsanstalten. Ved Siden heraf sikres Arbejdernes Krav ved et under Statskontrol staaende Garantifond, hvis Midler skaffes ved tvungne Bidrag fra de Arbejdsgivere, som ikke har tegnet Forsikring; herved øves der et stærkt Pres paa Arbejdsgiverne til at tegne Forsikring. Paa denne Maade har Belgien, skønt det i Princippet fastholder Grundsætningen om Arbejdsgiverens individuelle Ansvarlighed, dog sikret Arbejderne paa betryggende Maade. I Frankrig er Forholdet ordnet paa noget lignende Maade; dog er der bl. a. den Forskel, at Garantifonden faar sine Midler ved Skat paa de under Ulykkesforsikringen inddragne Arbejdsgivere, der betaler Næringsskat. Som Overgang mellem de to Grupper staar Lovgivningen i Lande som Finland og Italien, der vel kender Forsikringstvang, men derimod ingen Tvangsforsikring, idet Arbejdsgiveren har Frihed til at vælge mellem de af Staten anerkendte Forsikringsinstitutioner. Ved en Lov af 29. Juni 1903 er Italien dog gaaet et Skridt henimod Tvangsforsikringssystemet ved betingelsesvis at give Regeringen Ret til at lade oprette tvungne Forsikringsforbund af Arbejdsgivere indenfor samme Fag, altsaa noget i Lighed med de tyske Berufsgenossenschaften. Dette Skridt skyldes nok uheldige Erfaringer fra Svovlindustrien paa Sicilien, hvor Driften af Svovlminerne for en stor Del er overladt smaa Entreprenører, lige overfor hvilke Arbejderne i et stort Antal Tilfælde er gaaet glip af deres Krav.

Paa et andet Hovedpunkt skiller de enkelte Staters Ulykkesforsikringslovgivning sig fra hinanden, eftersom

Forsikringen baseres paa Livrente- eller Kapitalsystemet. Efter det første modtager den Tilskadekomne, eventuelt tillige hans Efterladte, en aarlig Rentenydelse; efter Kapitalsystemet gives Erstatningen under Form af en Kapital. Rentesystemet er t. Eks. gennemført i Belgien, Finland, Holland, Norge, Tyskland, Rusland, Sverige og Østerrig, hvorimod Danmark, Italien og Storbritannien i forskelligt Omfang har antaget Kapitalsystemet. Ofte kombineres de to Systemer. Eksempel herpaa frembyder Rusland, hvor Arbejdsgiverne og Arbejderne kan enes om at ombytte Renten med en Kapital, udgørende Rentens tidobbelte Beløb, og Norge, hvor Bestyrelsen for Statsanstalten kan give den Tilskadekomne et Beløb indtil 5 Aars Rente for at hjælpe ham til en Levevej. I Italien anvender man Rentesystemet ved forbigaaende Invaliditet, Kapitalsystemet ved Dødsfald og blivende Invaliditet, men Kapitalen skal i sidstnævnte Tilfælde normalt anvendes til Indkøb af en Livrente, dog saaledes at Amtsdommeren i det Distrikt, hvor Arbejderen bor, undtagelsesvis kan tillade en Kapitaludbetaling. Ogsaa i Storbritannien og i Danmark er de to Systemer kombinerede.

Medens altsaa de allerfleste Stater i større eller mindre Omfang gennem Lovgivningen har sikret Arbejderne Krav paa Erstatning i Ulykkestilfælde, er Forholdet anderledes med Hensyn til Syge-, Alderdoms- og Invaliditetsforsikringen.

I 1889 havde allerede saa vel Tyskland som Østerrig ordnet deres Sygeforsikring gennem en Tvangslovgivning. Med enkelte Undtagelser (Ungarn og Luxemburg) har ingen af de andre europæiske Stater paa dette Omraade fulgt de to Staters Eksempel, om der

end i Holland foreligger Forslag til en tvungen Sygeforsikring, ligesom der i nogle Lande for enkelte Grupper af Arbejdere, i Frankrig t. Eks. for Bjergværksarbejdere, er indført en saadan. Derimod har forskellige Stater (Belgien, Danmark, Frankrig, Italien, Storbritannien, Sverige) med Bevarelse af Befolkningens fulde Valgfrihed paa dette Omraade søgt at yde Sygekasserne en virksom offentlig Støtte, knyttet til Betingelser, bestemte til at retlede Udviklingen. Saaledes har t. Eks. Frankrig ved en Lov af 1. April 1898 givet de Foreninger, der underkaster sig offentlig Kontrol (*sociétés approuvées de secours mutuels*), betydelige Privilegier, navnlig bestaaende i en væsenlig højere Rentefod ($4\frac{1}{2}\%$), end den sædvanlige (3%) ved Pengeanbringelser hos la Caisse des dépôts et consignations, samt direkte Statstilskud, og Sygekassebevægelsen har da ogsaa, efter at Loven er traadt i Kraft, taget et ret betydeligt Opsving. Saaledes er Antallet af nydende Sygekassemedlemmer fra c. 1,600,000 i 1898 steget til 2,360,000 i 1901. Særlig gode Resultater har man ad den her angivne Vej naaet i Belgien, hvor Antallet af Sygekassemedlemmer fra 1895 til 1904 steg fra c. 104,000 til c. 750,000, og i Danmark, hvor Sygekassevæsenet siden Loven af 1892 har været i en stærk, lykkelig Opblomstring; fra 1893—1904 er saaledes Antallet af ubemidlede Medlemmer af de anerkendte Sygekasser steget fra 105,861 til 434,758 og alt tyder paa, at Bevægelsen endnu er i en udmærket god Fremvækst.

Spørgsmaalet om en virksom Indgriben fra Statens Side til Bedste for en Alderdoms- og Invaliditetsfor-

sikring staar endnu uløst i de fleste Lande*). Som Stater, der har lovgivet paa dette Omraade, maa nævnes Tyskland, Danmark og Belgien. Grundtrækene i den tyske Invaliditets- og Alderdomsforsikring og vor egen Alderdomsforsørgelse er bekendte nok, og dem kan jeg her forbigaa. Derimod kan det formentlig have nogen Interesse at erfare lidt om det belgiske System, der bygger paa Princippet Hjælp til Selvhjælp, altsaa det, der t. Eks. ligger til Grund for vor Sygekasselov. Allerede i 1891 begyndte Staten at give Tilskud til de gensidige Hjelpeforeninger, der tegnede Forsikring for deres Medlemmer hos den statsgaranterede »Caisse de retraite«, og senere har man forøget Hjælpen. Den nuværende Ordning beror paa en Lov af 10. Maj 1900. Man har søgt at ordne Forsikringen ved Statsanstalten saa bekvemt som muligt for de Forsikrede. Indbetalingen modtages saaledes gennem alle Posthuse og lige ned til 1 Frc. Hver Indbetaling sikrer en bestemt Rente uden Hensyn til senere Indbetalinger, hvorved ingen behøver at holde sig tilbage af Frygt for, at han ikke senere kan erlægge de krævede Præmier. Hver Forsikret faar udleveret en lille Bog, som viser de indskudte Summers Størrelse og den derved erhvervede Rentenydelsesret; derved kan Ihænderen stadig følge de ved hans egne Indbetalinger, eventuelt i Forbindelse med Tilskud fra Arbejdsgivere og Kommuner, opnaaede Resultater. Renten kan erhverves med eller uden Kapitalens Opgivelse. I sidste Tilfælde faar de Efterladte udbetalt de indbetalte

*) Enkelte Steder har man indført en Tvangsforsikring for enkelte Grupper af Arbejdere, i Frankrig saaledes en for Bjergarbejdere og Sømænd.

Summer (med Fradrag af 3 pCt.), men Renten bliver naturligvis i saa Fald meget mindre; man har dog ment ogsaa at burde tilbyde de Forsikrede dette Vilkaar, fordi mange Ubemidlede ønsker at kunne sikre deres Efterladte en lille Kapital, hvis de gaar tidligt bort, og da hellere vil nøjes med en mindre Rente. Til de egne Præmier, dog ikke udover 15 Frcs., føjer sig et aarligt Statstilskud paa 60 ⁰/₀, saaledes at Statstilskuddet aarligt ikke kan overskride 9 Frcs. Der er ydet særlige Begunstigelser til Personer, der er over 45 Aar, og som paa Grund af deres højere Alder trænger til at tages særlig under Armene, og til Medlemmer af gensidige Foreninger, hvilke f. Eks. som oftest nyder godt af det Statstilskud paa 2 Frcs. pr. Medlem, som gives de nævnte Foreninger, hvorved det aarlige Statstilskud kan vokse til 11 Frcs. pr. Medlem. Naar en Person ikke er Medlem af en gensidig Forening, er hans Ret til at deltage i Statstilskuddet betinget af, at han ikke yder i aarlig Skat til Staten et vist nærmere fastsat Beløb. Derved er Retten til at nyde godt af Statstilskuddet gjort afhængig ikke af den Samfundsklasse, hvortil Vedkommende hører, men af hans økonomiske Uformuenhed. Naar en Person har erhvervet en Rente-nydelsesret paa 360 Frcs., hører alt videre Statstilskud op. Tegning af Livrenter hos Statsanstalten har i de sidste 10 Aar taget et mægtigt Opsving. Saaledes er fra 1894—1904 Antallet af Foreninger, der tegner Livrente hos Statsanstalten, vokset fra 107 til 5053, Antallet af Konti fra 5,504 til 585,656, Summen af de Forsikredes Indbetalinger fra 93,346 Frcs. til 6,119,314 Frcs., Statstilskuddet fra 19,987 Frcs. til 3,500,000 Frcs. En af Stats-

anstalten udarbejdet Statistik oplyser, at 80 % af de Forsikrede hører til Arbejderklassen. Den i Belgien ved Forsikringsfrihed i Forbindelse med Statshjælp opnaede betydelige Udvikling paa Alderdomsforsikringens Omraade frembyder stor Interesse, fordi det, med Erfaringerne fra Frankrig som Udgangspunkt, var ophøjet til en Art Trossætning, at man ad den her angivne Vej kun kunde opnaa meget ubetydelige Resultater. Forsikringens store Fremskridt i Belgien skyldes vistnok forskellige Omstændigheder: de gunstige og efter de Forsikredes Forhold godt afpassede Forsikringsvilkaar, den efter Loven af 1900 fra forskellige Centrere udgaaede storartede Agitation, støttet ved direkte Hjælp fra Kommuner og Provinser, og ikke mindst den Omstændighed, at man har taget de gensidige Hjælpeforeninger i Forsikringens Tjeneste. Herved fries de Forsikrede for enhver Ulejlighed, og Indbetalingen kan yderligere afpasses efter de Forsikredes Forhold, t. Eks. derved, at en Forening modtager mindre Summer end 1 Frc., som den samler sammen til det af Statsanstalten fastsatte Minimum; desuden giver den gensidige Sammenslutning den for Karakteren nødvendige Afstivning. Foruden de i enkelte Stater ved Statsmagtens Indgriben opnaede Resultater for Alderdoms- og Invaliditetsforsikringer, er der, som allerede berørt, i Øjeblikket en stærk Bevægelse i dette Spørgsmaal i forskellige Lande.

Her skal saaledes omtales det af den østerrigske Regering fornylig forelagte Udkast til en Reform af Arbejderforsikringen, hvilket Regeringen dog mere vil have betragtet som et Program, der bringer de hidtil svævende Planer ind i fastere Rammer, end som et endelig

udarbejdet Lovforslag. Udkastet har betydelig Interesse, baade fordi dets Gjennemførelse vilde betyde en meget stor Udvidelse af den bestaaende Forsikring, ikke alene til en efter tysk Mønster indrettet Invaliditets- og Alderdomsforsikring, samt yderligere til en Børne- og Enkeforsikring, som end ikke den tyske Lovgivning har inddraget under sig, men lige saa meget, fordi det betegner et Forsøg paa at bringe Forsikringens enkelte Dele i nærmere indbyrdes Forbindelse, navnlig derved, at Sygekasserne kommer til at danne Underlaget for den hele Forsikring. Disse Kasser skal nemlig ikke alene bestyre deres egne Anliggender, men ogsaa paa forskellig Maade fungere for Ulykkes-, Invaliditets-, Enke- og Børneforsikringen, t. Eks. modtage Ansøgninger om Tilkendelse af en Rente, foretage den første Undersøgelse og tilvejebringe det til Ansøgningernes Bedømmelse nødvendige Materiale, endvidere optræde som Kasserere for den samlede Arbejderforsikring, saaledes at Bidragene til alle Forsikringsgrene betales til Sygekassen under ét under Hensyn til den Lønningsklasse, hvortil den Paagældende hører, hvorved man vilde undgaa Opkrævningsmaaden ved Forsikringsmærker og tillige opnaa en betydelig Simplifikation af det hele Opkrævningsapparat.

For at Sygekasserne skal kunne løse de dem tiltænkte Opgaver maa de undergaa en betydelig Reform og baseres paa bredere Grundlag end hidtil. Medlemsantallet skal mindst være 500 og 1000 for die Bezirkskranken-kassen. Desuden foreslaas det, at Arbejdsgiverne, hvis Tilskud til Sygeforsikringen forhøjes fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$, ogsaa faar en tilsvarende Repræsentation i Bestyrelsen. Den egentlige Styrelse af Ulykkesfor-

sikringen skal forblive hos de territoriale Forsikringsforbund, og til Gennemførelsen af en Invaliditets-, Alderdoms-, Enke- og Børneforsørgelse foreslaas der oprettet en Statsanstalt, i hvis Bestyrelse Arbejdsgivere og Arbejdere i lige Antal skal have Sæde.

Ogsaa i Frankrig, hvor de ad Frivillighedens Vej, tildels med Støtte af Staten, opnaaede Resultater paa Alderdomsforsikringens Omraade kun er ubetydelige, bærer Forholdene højst sandsynligt henimod en Tvangsforsikring for Arbejderstanden, maaske ogsaa for dermed i økonomisk Henseende ligestillede Samfundslag, skønt en Tvangsforsikring i dette Land har mægtige Interesser at kæmpe imod. Den lovgivende Forsamling har indgaaende beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Indførelsen af en paa Tvang baseret Invaliditets- og Alderdomsforsikring. Nævnes skal her det af en Folketingskommission under Millerands Formandsskab *) udarbejdede Forslag om en almindelig tvungen Invaliditets- og Alderdomsforsikring, hvortil saavel Arbejdsgivere som Arbejdere og Staten skulde yde Bidrag, og som paa en Række af Punkter er bygget over den tyske Lovgivning, men som adskiller sig fra samme navnlig derved, at Hovedvægten lægges paa Alderdomsforsikringen (Renten skal træde i Kraft fra det 60de Aar), hvorhos Forsikringen kan finde Sted ikke alene hos en af Staten oprettet Arbejderpensionskasse, men ogsaa hos private Forsikringsselskaber, gensidige Hjælpeforeninger og faglig organiserede Foreninger af Arbejdsgivere og Arbejdere. Millerand udtalte paa Kongres-

*) Om dette Forslag henvises iøvrig til en Artikel af Cand. mag. Aage Sørensen i »Tidsskrift for Arbejderforsikring«, Hefte I og II 1905.

sen den sikre Fortrøstning, at Frankrig ved den næste Arbejderforsikringskongres (i 1908) vilde høre til de Stater, der havde Alderdomsforsikringen bragt sikkert i Hus.

Medens Stemningen i Frankrig saaledes bøjer henimod Tvangsforsikring paa Alderdomsforsørgelsens Omraade, er det anderledes i Storbritannien. Ogsaa her er Interessen for Alderdomsforsørgelsessagen vaagen, hvorom det vidner, at der til en i 1896 under Lord Rotschilds Forsæde til Drøftelse af denne Sag nedsat Kommission blev indgivet over 100 Forslag, der imidlertid alle bleve forkastede. Interesse for os Danske har de Forslag, der bleve udarbejdede af den nævnte og af en i 1899 nedsat Kommisson, fordi de i meget ligner vor egen Alderdomsforsørgelse, som den vilde være, hvis Københavns Magistrats Forslag om faste Takster blev gennemført. Kommissionen af 1899 foreslaar, at hver engelsk Undersaat, der har fyldt 65 Aar, i de sidste 20 Aar ikke er blevet straffet med Fængsel eller har modtaget Fattighjælp og som ikke har 10 sh. i ugentlig Indtægt, skulde have Ret til en Understøttelse. Denne skulde under Hensyn til Livets Dyrhed paa Opholdsstedet variere fra 5—7 sh. ugentlig. Midlerne til Forsørgelsen skulde udredes af Kommunerne og Staten. Der opstilles en Beregning, hvorefter Antallet af Understøttede og Udgifterne ved Gennemførelsen af Forsikringen vilde udgøre henholdsvis: i 1901 655,000 og 10,300,000 £, i 1911 844,000 og 12,650,000 £, i 1921 1,071,000 og 15,650,000 £. Det er Summer, som kan gøre selv engelske Socialpolitikere bange, og Sagen har i dette Land, hvor det endnu er en meget udbredt Anskuelse, at man paa økonomisk Omraade ikke tør

beskatte den samlede Befolkning til Bedste for enkelte Samfundsklasser, endnu megen Modstand at bekæmpe. Men den moderne Arbejderforsikringstanke har saa stor Magt over Sindene i vor Tid, at den nok tilsidst vil vinde Sejr, ogsaa i England, trods de modstridende individualistiske Strømninger.

Interessen ved Forhandlingerne paa Kongressen samlede sig i høj Grad om Planerne angaaende en Sammensmeltning af Arbejderforsikringens enkelte Grene (Invaliditets-, Syge-, Ulykkesforsikringen, eventuelt ogsaa Børne- og Enkeforsikringen). Dette Spørgsmaal vedrører direkte væsenlig kun Tyskland og de Lande, der bygger deres hele Arbejderforsikring paa et Tvangssystem, saaledes som t. Eks. Østerrig vil det efter det nye Regeringsforslag; men i videre Forstand maa det ogsaa interessere alle dem, der følger med denne store Samfundssags videre Udvikling i de store Kulturlande.

Den tyske Arbejderforsikring maa vække Beundring ved det deri nedlagte uhyre Arbejde og de opnaaede betydelige Resultater. Men utvivisomt lider Systemet af store Mangler, som delvis hidrører fra, at Forsikringen er skabt ved successive, af hinanden uafhængige Love. Blandt disse Mangler kan nævnes, at de tre store Forsikringsgrupper ikke omfatter samme Kreds af Arbejdere, idet Sygeforsikringen ikke omfatter Landbrugets, Ulykkesforsikringen ikke en Del af Haandværkets Arbejdere, og endvidere det store Antal af forskelligartede Organisationer, der fører Forsikringen ud i Verden. Til Invaliditets- og Alderdomsforsikringen er knyttet 40, til Ulykkesforsikringen 1547 og til Sygeforsikringen 23,214 Organisationer. En væsenlig Mangel ved Systemet er det desuden, at Arbejderne i første Instans næsten slet ingen

Indflydelse har paa Ulykkesforsikringens og kun meget lidt paa Invaliditetsforsikringens Gennemførelse, saaledes at de først kan gøre sig gældende i Voldgiftsretterne. Det erkendes almindeligt, at den tyske Arbejderforsikring trænger til en gennemgribende Reform, og denne Anskuelse har ogsaa vundet Tilslutning ved Udtalelser fra saavel Regeringen som Rigsdagen.

Af de fremkomne Forslag til Arbejderforsikringens Simplifikation skal her kort omtales de to betydeligste, *Freunds* og *Bødikers*.

Freunds Forslag gaar i første Række ud paa at forene Syge- og Invaliditetsforsikringen under én Bestyrelse. Herfor taler vægtige Grunde, navnlig at Invaliditet i saa mange Tilfælde kan føres tilbage til ikke rettidig eller ikke tilstrækkelig radikal Behandling af Sygdomstilfælde; men en saadan er hyppig forbunden med store Udgifter, som Sygekasserne ikke er i Stand til at bære, men som Invaliditetsforsikringsanstalterne langt bedre kunde paatage sig, baade fordi de hviler paa bredere økonomisk Grundlag og fordi det økonomisk set ofte vilde være meget fordelagtigt for disse Anstalter at anvende endog betydelige Summer for at hindre blivende Invaliditet med den deraf følgende vedvarende Rentenydelsesret. Af meget stor Betydning angives det ogsaa at være, at de Autoriteter, der behandler de syge, faar afgørende Indflydelse paa Invaliditetens Erklæring. I begge disse Retninger virker det nuværende System uheldigt, medens den bedste Ordning vilde kunne opnaas ved en Sammensmeltning af Syge- og Invaliditetsforsikringen, hvilken sidstnævnte i saa Fald maatte decentraliseres, idet der ved Siden af Centralorganisationen burde skæbes for begge Forsikringsgrene fælles

lokale Organisationer. Disse maatte da for det første selvstændig bestyre Sygeforsikringen, hvorfor alle de bestaaende Sygekasser maatte ophæves, saaledes at der indenfor samme stedlige Omraade kun blev én Sygekasse for alle dér boende Arbejdere*). Medens Arbejderne hidtil har besat Flertallet af Pladserne i Sygekassernes Bestyrelser, foreslaar Freund at lade disse bestaa af lige mange Arbejdsgivere og Arbejdere samt en Embedsmand som Formand. Dernæst skulde den lokale Styrelse ogsaa med Hensyn til Invaliditetsforsikringen løse vigtige Opgaver, t. Eks. modtage, undersøge og forberede Ansøgningerne om Rentenydelse, kontrollere den tvungne Betaling af Forsikringsbidrag og Rentenydernes Helbredstilstand samt gøre Indstilling om Renternes Inddragning. Forfatteren vilde derimod, af Hensyn til Enheden i Lovens Gennemførelse, lade Centraladministrationen holde den endelige Afgørelse af Invaliditeten i sin Haand; endvidere skulde den forestaa Anstaltens finansielle Styrelse, tage Initiativet til Oprettelse af Hospitalet og Helbredelsesanstalter m. m. og naturligvis have Overledelsen af alle Forsikringsanliggender. Ogsaa Ulykkesforsikringen vil Freund, som endelig Maal, forene med de andre Forsikringsgrene; men foreløbig vil han dog lade de faglige Arbejdsgiverforbund bestaa med Benyttelse af de nye lokale Institutioner. Til Systemet hører det endvidere, at de bestaaende Forsikringsgrene skal omfatte samtlige Arbejdere og udvides til en Enke- og Borneforsikring, at Udgifterne deles i tre lige store

*) Det østerrigske Regeringsudkast frembyder her en vis Lighed med Friends Forslag, men gaar kun ikke saa radikalt frem.

Dele mellem Riget, Arbejdsgiverne og Arbejderne, og at de af de to sidsnævnte Parter ydede Forsikringsbidrag udredes under ét ved Hjælp af Mærkesystemet, som Forfatteren ønsker bibeholdt.

Der var et Punkt i Freunds Forslag, der, som allerede flygtigt berørt, vakte heftig Modstand hos Socialdemokraterne og indtog en meget fremskudt Plads i Kongresforhandlingerne; det var Spørgsmaalet om Sygekassernes Styrelse. Gik det, som Freund foreslog, vilde Tyngdepunktet for Magten i Sygekasserne gaa over til en Statsembedsmand og derved vilde man efter de tyske og østerrigske Socialdemokraters Mening overskære Livsnerven for disse Institutioners videre Udvikling. — En Taler tog meget Bifald fra en Del af Forsamlingen paa den Udtalelse, at det, en Embedsmand først og fremmest vil have, er Ro, men det var just ikke det, der trængtes til i de sociale Forsikringsinstitutioner.

Bødikers Forslag danner paa mange Punkter en Modsætning til Freunds. Medens Freund vil lade Sygeforsikringen opsuges af Invaliditetsforsikringen, vil Bødiker sammensmelte sidstnævnte med Ulykkesforsikringen (saaledes at begge bestyres af Landsforsikringsforbund, eventuelt Fagforbund af Arbejdsgivere), men give Sygeforsikringen en Særstilling udenfor de andre Forsikringsgrene. Grunden hertil er denne, at det ved Sygeforsikringen (i Modsætning til Invaliditets- og Ulykkesforsikringen) drejer sig om forholdsvis smaa Ydelser, der paa den anden Side maa kunne ydes med kortest muligt Varsel, ligesom der kræves en overordentlig stærk indbyrdes Kontrol fra Medlemmernes Side.

Alle disse Krav fyldestgøres bedst gennem smaa Kasser, oprettede for et snævert stedligt Omraade, hvor Medlemmerne bor nær hinanden og nær ved Sygekassen. Denne Ordning forhindrer ikke, at der kan knyttes snævrere Baand mellem Sygekasserne og Invaliditetsforsikringsanstalten.

Medens Freund vil bevare Mærkesystemet, er Bødiker en Modstander af dette. En Hovedanke mod Mærkesystemet ser han deri, at det aabner Døren paa vid Gab for Bedragerier eller i alle Tilfælde Undladelsesforsyndelser af enhver Art. Ganske vist har den nye Invaliditetsforsikringslov af 1899 givet Arbejderne Ret til selv at indklæbe Forsikringsmærker og betydelig skærpet Kontrollen med Indklæbningen, men disse Bestemmelser giver dog ingen tilstrækkelig Betyggelse mod Misbrug, hvilket blandt andet fremgaar af de talrige Straffesager for Forsyndelser mod Indklæbningspligten og af de store Underslæb, der, undertiden rent tilfældigt, drages frem for Dagens Lys. I Stedet for Optrækning ved Mærker vil Bødiker indføre Lønningslistesystemet, ifølge hvilket Arbejdsgiveren ikke behøver ugevis at udrede Bidragene, tilmed under den meget besværlige Form af Mærkeindklæbning, men kan gøre deres Indbetalinger f. Eks. kvartalsvis. Opgives Mærkesystemet, falder med det samme den meget besværlige Mellemlægning mellem Anstalterne indbyrdes, og man maa gaa over fra Dæknings- til Ligningsprincippet. De meget betydelige opsparede Præmiereserver foreslaar Bødiker fordelte mellem Anstalterne under Hensyn til disses Antal af Forsikrede.

Afgivelsen af Beretningerne fra de enkelte Lande.

Spørgsmaalet om Arbejderforsikringens Simplifikation samt de dermed i Forbindelse staaende Organisations-spørgsmaal, Invalide- og Alderdomsforsikringen havde taget saa megen Tid, at de øvrige paa Dagsordenen staaende Spørgsmaal kun bleve ret stedmoderligt behandlede. Derimod forelaa der værdifulde Afhandlinger om flere af disse Emner, navnlig om Tilvejebringelsen af en Ulykkesforsikringsstatistik, blandt hvilke skal nævnes en indgaaende Undersøgelse af Kaan om, hvilke Krav der maa stilles til en international Ulykkesforsikringsstatistik, Bidrag fra Edouard Fuster og Louis Maingie (den sidste udelukkende fra et forsikringsmatematisk Synspunkt). Inden Kongressen sluttedes, blev det foreslaaet at udvide det staaende internationale Arbejderforsikringsudvalg ved Optagelse af Medlemmer fra de i Kongressen deltagende Lande, hvorefter Valget af disse Medlemmer fandt Sted. — Bødiker takkede i stilfulde Udtryk den østerrigske Regering og Byen Wien, som blandt andet, under Borgmester Luegers Forsæde havde givet en overordentlig pragtfuld Banket for Kongressens Deltagere. Til denne Tak kunde alle slutte sig fuldt ud, hos nogle dog maaske med den Bagtanke, at lidt færre Festligheder ved disse internationale Kongresser ikke vilde skade Arbejdet for den Sag, man kom sammen for at drøfte.

Den næste internationale Arbejderforsikringskongres afholdes i 1908 i Rom efter Indbydelse fra Byen og den italienske Regering. Meget taler for, at Arbejderforsikringen i 1908 i mange Lande vil være rykket endnu et godt Stykke frem, og muligt kunde vi her hjemme, hvor bl. a. Regeringen har bebudet et Lovforslag om

Landarbejderes Ulykkesforsikring, og Arbejderforsikringskommissionen forhaabentlig ogsaa vil lade høre fra sig i en ikke for fjern Fremtid, til den Tid have noget at fortælle om ud over det ikke helt lidet, som lod sig berette om den danske Arbejderforsikring til den nys afholdte 7de internationale Arbejderforsikringskongres i Wien.